

IDÉUTVIKLING:

FRA FRØ TIL FORESTILLING

Tekst **Hilda Levin og Øystein
Ulsberg Brager**

Foto **Unge Viken Teater**

**To ganger i året utlyser vi idéutvikling for
forestillingsideer rettet mot barn og unge.
I løpet av en ukes opphold ved Unge Viken
Teater får kunstnere utvikle ideen sin
videre. Men hva består egentlig en idé av?
Og hvordan blir den utviklet til noe mer?**

En idé er som et frø

En forestillingsidé er sammensatt og består av flere deler. Når vi på Unge Viken Teater setter oss inn i ideene som blir sendt til oss, forstår vi dem utfra tre hovedkomponenter: tematikk, narrativ og form.

Vi kan sammenligne det med et frø. Det trenger både kime, opplagsnæring og frøskall for å spire:

Kime – et narrativ eller en historie, et forløp som venter på å finne sted.

Opplagsnæring – en tematikk som forer og løfter historien.

Frøskall – en form som holder det hele sammen.

Vi leter etter ideer som forener alle disse tre elementene på en spennende måte, der en interessant tematikk utfolder seg gjennom en spesifikk historie, som kan rommes i en fengende form. Et utkast med alle disse tre delene vil vise frem ideens unike sammensetning, og vil gi gode innganger for videre arbeid. Har du i tillegg kunstnerisk kompetanse og engasjement for å møte målgruppen, har ideen alle forutsetninger for å kunne bli en fantastisk forestilling.

En forestillingsidé har tematikk, historie og form

En aktuell og spennende tematikk er en god start for en forestilling. Du vet hva du vil snakke om, og hvorfor det er viktig å snakke om det med unge mennesker akkurat nå. Men uten historie eller form kan vi enda ikke se hvordan temaet vil bli håndtert på en scene. En og samme tematikk kan gi opphav til en mengde historier og formspråk. Hvordan vil du angripe tematikken din? Hvilke holdninger vil du formidle? Hvem sitt perspektiv forteller du fra? Hvilke handlinger får hvilke konsekvenser i din historie, og hvilke konklusjoner kan vi trekke fra det?

En historie med engasjerende karakterer i en spesifikk verden er også en god start. Du vet hvem det handler om, og hva de kjemper for. Men igjen, så kan vi enda ikke se hvordan dette vil bli formidlet på en scene, før vi hører noe om hvilken tematikk som historien vil løfte frem, og i hvilket format den skal fortelles. Samme historie kan fortelles på vidt forskjellige måter. Hvorfor er det viktig å fortelle denne historien? Hvilken måte vil du fortelle den på? Hvorfor det?

Vi kan også bli skikkelig nysgjerrige på en spennende form, hvor utøvernes handlinger, scenografiens utforming eller relasjonen til publikum er helt særegne. Men samme formspråk kan brukes til å behandle vidt forskjellig tematikk, og form formidler først når den kombineres med innhold: tematikk og historie. Du kan lage lekent danseater om vennskap eller om klimaspørsmål, om fremmedfrykt eller om å forholde seg til døden. Så hva vil du bruke formen og virkemidlene dine til? Hvorfor er det spennende å la hovedpersonen være stum i akkurat denne historien? Hvorfor passer det perfekt med akrobatikk til dette temaet? Hva skjer med historien hvis publikum følger alt fra stillaser?

Hvilken kombinasjon av tematikk, historie og form har din unike og fruktbare idé?

Hvor mye må jeg vite?

Til idéutvikling trenger du ikke å være bombesikker på alt, eller ha like tydelige tanker om alt. Du kommer med et utkast, og det er forståelig om noen aspekter fortsatt er åpne. Har du noen tanker om alle tre kategoriene, har du et godt utgangspunkt for å utvikle ideen din videre. Vet du hva du har og hva du mangler, kan noen gode spørsmål også vise hva som er neste skritt. Men er alle tre kategoriene fulle av spørsmålstegn, må du nok kverne noen runder til, før vi kan forstå hvor du vil og hjelpe deg videre. Ting forandrer seg og modnes mye i løpet av en kreativ prosess, men den blir mer fruktbar om den har et solid utgangspunkt med et mulig mål i sikte.

Å få frøet til å spire

Veien fra frø til forestilling kan være lang og full av forandringer. Unge Viken Teaters idéutvikling kan forstås som et drivhus, hvor vi kan gi frøet ditt akkurat det det trenger for å bli en livlig og unik plante.

Hva vi gjør på idéutviklingsoppholdet tilpasses hvert prosjekt og hvor det er i prosessen. Trenger ideen påfyll? Trenger den å utfordres? Trenger den å testes ut? Arbeidsmetodene velges i samråd med dere: Er dere kunstnere som skaper gjennom å skrive manus, lage skisser, sette post-its over hele veggen, prøve dere på gulvet, eller en kombinasjon? Vil ideen videreutvikles gjennom fokusert selvstendig arbeid, målgruppemøter, eller i samarbeid med andre? Trenger du å se teksten din bli spilt av skuespillere, å teste ut prototyper, eller en illustratør som lager skisser til konseptet ditt?

Det viktigste bidraget fra Unge Viken Teater er oppfølging fra dramaturg: gartneren som vanner, gjødsler og luker. Vi snakker med deg om planten din og gir den kjærlighet og oppmerksomhet – noe som faktisk i seg selv kan få den til å vokse. Vi tilfører næring til historien, så at den kan få et større omfang, mer dybde og sterkere farger. Vi spør om avgrensinger, tydeliggjøringer og foreslår måter å spisse ideen din på, for å luke ut avsporinger og gi mer boltreplass til det som er viktigst i ideen din. Vi lurte på hva som skjer dersom vi ser på planten fra en annen vinkel. Har den uante sider ved seg, som dere vil få frem? Er det deler av planten som vi har sett tusen ganger før, men andre perspektiver som er nye og forfriskende? Vi forteller hvilke smaker og farger vi opplever, og vi undersøker om det er dette du ønsket å gi til publikum. Skal fruktene smake søtt, bittert, perlende, brennende? Skal publikum bli mette etter forestillingen, rent kvalme, eller lengte etter mer?

Felles entusiasme

Vi mener at barn og unge skal få møte mange forskjellige historier, perspektiver og estetiske uttrykk i løpet av oppveksten sin. Vi leter derfor ikke etter en type forestillingsidé, men etter ulike ideer som til sammen kan samle seg til en rik skog av scenekunst for barn og unge.

Møter med målgruppen er en viktig del av våre prosesser, og vi inviterer dem gjerne allerede til idéutvikling. Gjennom samtaler, workshops og arbeidsvisninger prøver vi å finne ut om publikum:

... blir interessert, underholdt, berørt?

... forstår materialet? Vet de hva en albatross er? Henger de med når skuespillerne snakker engelsk? Forstår de hvorfor karakteren blir sint?

... relaterer til materialet? Har de fisket gjedde før? Hvor mye bruker de egentlig YouTube? Hvordan synes de at karakteren bør løse en konflikt? Ser de noe vi ikke har tenkt på?

... responderer på virkemidlene våre? På den måten vi trodde? Er våre invitasjoner til interaktivitet tydelige? Hva gir det dem?

Lærdommer og inspirasjon fra disse møtene vil sikre at tematikken er relevant og spennende for publikum, at historien er mulig for dem å forstå og relatere til, og at formens virkemidler treffer på en god måte. I den tidlige fasen leter vi etter felles brennpunkt mellom kunstnerne og målgruppen. Hva er det med dette temaet, denne historien, denne formen, som engasjerer dem begge? I dette brennpunktet kan vi skape forestillinger der kunstnerne og publikum møtes i genuin entusiasme og nysgjerrighet for innholdet.

Veien videre

I løpet av oppholdet vokser ideene i forskjellig størrelse. Noen har fått et tydeligere bilde av hvilken forestilling ideen egentlig skal bli, og er klare for å begynne å skrive manus eller søke etter støtte og flere samarbeidspartnere. Andre har kommet frem til konkrete konseptskisser, manusutkast eller arbeidsvisninger, og er bare noen skritt unna prøvestart. Uansett hvor stor ideen har blitt, har den funnet veien videre mot ferdig forestilling.

Velkommen med frøet ditt!

Idéutvikling

En ukes opphold på Unge Viken Teater med prøverom, kunstnerisk veiledning og referansegrupper.

Les mer på ungeviken.no/ideutvikling

